

**Porteføljereport
Idøhistorie i HTX
F2018**

**Jan Tapdrup
19861497**

Idehistorie i HTX – Del A – For år 2018 Portefølje 1: Almen historie Jan Tapdrup

Objektivitet i historieskrivning– virkelighed, en drøm, eller en tilnærmelse?

Om undervisningsforløbet:

Når det kommer til stykket drømmer vi alle her på kurset vel den samme drøm? Indrøm det. Der sidder en lille Ranke djævel på din ene skulder, der hvisker i dit øre at du kan og du skal skrive historie "wie es eigentlich gewesen" Ranke citeret i Kjeldstadli (2001: 46). Hvem ville ikke gerne kunne skrive historie på en måde, hvor man får sine facts på plads og som i en tidsmaskine bringer læseren tilbage til fortiden, så tæt på det der skete at man nærmest kan røre og lugte det der skete.

Hader du i virkeligheden ikke den lille Lowenthal engel, der sidder på din anden skulder og protestere. Den minder dig om, at ingen historiker kan dække og dermed afdække totaliteten af begivenheder, fordi indholdet af disse stort set er uendeligt. Næ, Fortiden er et Fremmed Land siger mini David (Lowenthal, 2006). Måske kan man kun tilnærme sig den sensoriske oplevelse på museernes magasiner, hvor genstande fra fortiden står oplagret, omgættet af forrådnelsens dunster. Og i virkeligheden sidder der mange små engle og djævle og hvisker dig i ørene. Diskussionen er så interessant, at man kunne fortabe sig i den.

Jeg tror også at eleverne vil finde diskussionen om, hvad historie er og spørgsmålet om historieskrivningens objektivitet interessant.

Dette undervisningsforløb på 5 undervisningsgange, er tænkt som en introduktion til hvad historie er og som en indføring i tanker om historisk objektivitet.

Forløbet tænkes efterfulgt af et andet forløb, der fokuserer på historiske metoder og kildekritik.

Det antages i det alle undervisningsforløbene, at en undervisningsperiode er på 60 min. Hvis dette er anderledes kan undervisning forløbet tilpasses.

Læreplan (2017) og Vejledning (2017) for Idehistorie HTX:

Undervisningsforløbet understøtter læreplanens/vejledningens faglige mål:
Eleven skal kunne: "demonstrere viden om fagets identitet og metoder"

1. Introduktion

Indhold

Det diskuteres hvad historie er, om der påbegyndes en diskussion om objektivitet i historieskrivningen. Desuden gennemgås en case om skiftende opfattelser af Leonardo da Vinci

Teoretisk grundlag og litteratur

Gennemgangen af hvad historie er, tager udgangspunkt i Jenkins (1991: 6-31) med skelen mellem historie, som det der skete i fortiden, og historie, som det der skrives om fortiden. Desuden diskuteres Jenkins endelige konklusion på s. 31:

”History is a shifting, problematic discourse, ostensibly about an aspect of the world, the past, that is produced by a group of present-minded workers (overwhelmingly in our culture salaried historians) who go about their work in mutually recognizable ways that are epistemologically, methodologically, ideologically and practically positioned and whose products, once in circulation, are subject to a series of uses and abuses that are logically infinite but which in actuality generally correspond to a range of power bases that exist at any given moment and which structures and distributes the meanings of histories along a dominant-marginal spectrum.”

Teksten for svær for og detaljeret til at give til eleverne, derfor udleveres noter med hovedpointerne.

Kjeldstadli (2001: 15-50) og Lowentahl, 2006 inddrages.

Der gennemgås en case om skiftende opfattelser af Leonardo da Vinci for at eksemplificere problematikken om historikernes subjektivitet for dermed at indlede diskussionen om objektivitet i historieskrivning. Turner (1993)

Elevforberedelse:

1. Noter baseret på Jenkins (1991: 6-32) udleveres under undervisningen
2. Tapdrup (2002)

Undervisningen

Gennemgang af undervisningsforløbet 15 min

Hvad er historie? 10 min

Skelen mellem historie som, hvad der skete og historie som det, der skrives af historikere

Hvad betyder hhv. objektiv og subjektiv?

Diskussion: 5 min

- a. Hvad er historie? Eksemplificer, diskuter, definer
- b. Kan man skrive objektiv historieskrivning?

Case: Leonardo da Vinci 10 min

Eleverne forudsættes at have læst ”hver tid sin Leonardo”

Gruppearbejde:

Hvad er artiklens hovedpointe?

Uddybende gennemgang med slides med pointer fra Turners bog.

Er det historikere, som har skrevet Leonardos historie tidligt?

Hvad kendetegner en professionel historiker?

Diskussion 10 min

Diskussionen om: Kan man skrive objektiv historiskrivning? Genoptages 10 min

Læringsmål

1. At kunne skelne mellem historie, som det der foregik og historie som det der skrives om det der foregik
2. At eleven har erkendt at historikere er påvirket af deres samtid og at de skriver, kan være farvet af denne kendsgerning
3. Begyndende refleksion om objektivitet i historieskrivning

2. Objektivitet i historieskrivning I

Indhold

Diskussion om mulighederne for objektivitet i historieskrivning

Teoretisk grundlag og litteratur

Undervisningsgangen går i dybden med spørgsmål vedrørende ex. sandhedsbegrebet, historikerens objektivitet, fakta og sandhed. Den politiserede/ideologiske historieskrivning berøres.

Jenkins (1991: 6-32), Kjeldstadli (2001: 15-50), Munslow (2004: 179-186), Stanford (1997: 50-60), Stanford (1998: 109-132)

Elevforberedelse:

Ingen

Undervisningen:

Review fra sidste gang 10 min

Gruppearbejde baseret på spørgsmål fra Stanford (1998: 109): 20 min

1. Hvordan ved vi om det vi får at vide er sandt?
2. Er alle historikere forudindtagede?
3. Er det muligt at skrive fordomsfrit?
4. Hvordan kan vi kende fortiden?
5. Rekonstruerer vi fortiden eller konstruerer vi kun versioner af det?
6. Hvilken rolle spiller forestillingsevnen i historieskrivning?
7. Hvad er historiske fakta?
8. Kan historikere nogensinde kende den præcise sandhed?
9. Hvad er det at historikere faktisk ved?

Gennemgang af spørgsmålene 30 min

Læringsmål

1. Refleksion over Stanfords spørgsmål.

3. Objektivitet i historieskrivning II

Indhold

Udvidet diskussion om objektivitet i historieskrivning med introduktion af begreberne kendsgerning og sandhed

Teoretisk grundlag og litteratur

Der er et spektrum fra hård realisme til radikal relativisme i relation til om historisk objektivitet. Simplificeret, med fare for dermed at misrepræsentere (sammenstillet fra mutable kilder):

- Rekonstruktivistiske/realistiske historiefilosofi:
Historikere søger viden om fortiden som den var (som det virkeligt foregik) og kan oversætte denne viden til en præcis og fordomsfri historisk narrativ baseret på kilderne. Objektivitet og historisk sandhed er det samme i denne position. Repræsentanter: Ranke, Acton, Elton, McCullagh
- Den konstruktivistiske/praktiske realisme historiefilosofi:
Historikere af denne skole tror på objektivitet, men i en mere moderat form. Det erkendes at historikere er påvirket af den tid de lever i, og af de interesser/holdninger de har, og at de skal være bevidst om dette, men som David Carr udtrykker det: "Der er en korrespondance mellem historie som den leves (fortiden) og histories som den skrives (narrativet)". Repræsentanter (med variationer): Carr, Appleby, Hunt, Jacob, Gallie, Mink, Iggers
- Relativistisk historiefilosofi:
Positionen hævder at historisk viden ikke handler om kendsgerninger, men om skriftlige tekster (Paul de Man) eller som udtrykt af Hayden White: At skrive historie handler at konfigurere historier, når vi sætter fortidens begivenheder i rækkefølge, ikke om at objektivt finde sandheden, der antages at eksistere i fortiden. Positionen forbindes med dekonstruktivistisk historie og the linguistic turn. Repræsentanter: De Man, White

Jenkins (1991: 6-32), Kjeldstadli (2001: 15-50), Munslow (2004: 179-186), Stanford (1997: 50-60), Stanford (1998: 109-132), Appleby et. al. (1995: 241-270)

Elevforberedelse:

Citater til gruppearbejde udleveres under undervisningen

Undervisningen

Review fra sidste gang 5 min

Oplæg fra underviser: kendsgerninger, sandhed og objektivitet i historieskrivning 10 min

Gruppearbejde: 10 min

- a. Hvad er en kendsgerning
- b. Hvad betyder sandhed i forbindelse med historieskrivning?
- c. Hvad mener vi med objektivitet i historieskrivning?
- d. Er objektivitet muligt i historieskrivning?
- e. Er objektivitet ønskeligt i historieskrivning?
- f. Er der rum til subjektivitet i historieskrivning? `

Diskussion 10 min

Præsentation af grundlæggende holdninger af realismen, relativisme og konstruktivisme/praktisk realisme i forbindelse med historieskrivning 10 min

Gruppearbejde: 10 min

- a. Der udledes citater for forskellige holdninger til historieskrivning. Hvilke holdninger er der tale om?

Diskussion: 5 min

Læringsmål, at eleverne i forbindelse med historieskrivning kan:

1. forklare, hvad der menes med kendsgerninger og sandhed
2. forklare, hvad der menes med objektivitet
3. redegøre for de grundlæggende holdninger til objektivitet

4. Perspektivering til naturvidenskab

Indhold

Sammenligning med teorier og objektivitet i fysik/astronomi

Teoretisk grundlag og litteratur

På baggrund af objektivitetsdiskussionen i relation til historieskrivning perspektiveres til objektivitet i naturvidenskaberne. Det diskuteres hvilken status en videnskabelig teori har. Siger den noget om verdenen som den er? (realismen), er den et redskab til beregning uden at sige noget om verdenen? (instrumentalismen) eller er naturvidenskabelige teorier helt eller delvist socialt betingede? (socialkonstruktivismen). Se eksempelvis definitionerne i Chakravartty (2017). Der gennemgås en case om planetbaner.

Ifølge standardfremstillingen fremlagde Kepler de revolutionerende planetbaneteorier, der siger at jorden drejer om solen i en ellipsebane, og derved forkastede de tidligere græske planetbaneteorier, som hævder at planeterne bevæger sig om solen i cirkler.

Men der er matematisk ækvivalens mellem grækernes epicykelteori og ellipsebaner Dixon (2006), Boccaletti (2001), Lagman (2017), Norwood (1960). Hvad siger det om naturvidenskabelige teorier? Er der paralleller mellem teorier for historisk objektivitet og videnskabelig objektivitet? Der kunne gøres meget mere ud af denne del af undervisningsforløbet.

Videnskabelige metoder. Deduktion/Induktion/Falsifikation, eksperimentets rolle i teoridannelsen osv. kunne diskuteres, men pointen er, at objektivitet også er et issue indenfor naturvidenskabsteori.

Anakronisk/diakronisk: Kragh (1991: 89-107)

Objektivitet: Kragh (1991:41-60)

Realisme/Instrumentalisme/Social konstruktivisme: Chakravartty (2017)

Cirkelbaner: Dixon (2006), Boccaletti (2001), Lagman (2017), Norwood (1960)

Elevforberedelse:

Læs på fysikhistorie.dk - Ptolemæus' epicykelteori <http://www.fysikhistorie.dk/merer/ptomer.html>

Undervisningen

Review fra sidste gang 10 min

Perspektivering til anakronistisk og diakronistisk historie 5 min

Gruppearbejde: 5 min

- a. Adskiller naturvidenskab sig fra historiefaget og på hvilken måde?

b. Er naturvidenskaberne mere objektive?

Diskussion min

Præsentation af den realistiske, instrumentalistiske og socialkonstruktivistiske holdning til videnskabelige teorier. 10 min

Diskussion: Hvad mener I? 5 min

Case præsentation: 10 min

- a. Planetbaner (cirkulære planetbaner, cirkulære planetbaner med epicykler, ellipsebaner). De to sidste er matematisk ækvivalente.

Diskussion 5 min

Er objektivitet i naturvidenskaberne forskellig fra objektivitet i historieskrivning og i såfald hvordan? 10 min

Læringsmålene er at eleverne kan

1. perspektivere objektivitet i historieskrivning til objektivitet i naturvidenskab
2. Se problematikken om den matematiske ækvivalens i epicykel/ellipse teorierne
3. Skelne de tre grundlæggende holdninger til videnskabelige teories relation til naturen

5. Konklusion

Indhold

Opsummering, test og videre til nyt emne.

Teoretisk grundlag og litteratur

Alt det foregående

Elevforberedelse:

Review af det tidligere

Undervisningen

Opsummering 15 min

Multiple choice test 10 min

Gensidig retning 5 min

Diskussion 10 min

Nyt emne: 20 min

Læringsmål

1. Review af undervisningsforkøbet
2. At eleverne kan huske så meget som muligt efterfølgende

Bibliografi til Portefølje 1:

Boccaletti, Dino (2001) *From the epicycles of the Greeks to Kepler's Ellipse. The Breakdown of the Circle Paradigm*. Monte Porzio Catone (Rome), Italy, June 18-20

<https://arxiv.org/ftp/physics/papers/0107/0107009.pdf> Accessed: 25/03/2018 15:02

Chakravartty, Anjan (2017), "Scientific Realism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2017 Edition), Edward N. Zalta (ed.),

<https://plato.stanford.edu/archives/sum2017/entries/scientific-realism/> Accessed: 27/03/2018 12:15

Dixon, Laurence (2006) *On Epicycles and Ellipses*,

<http://www00.unibg.it/dati/bacheca/63/21692.pdf> Accessed: 25/03/2018 14:54

fysikhistorie.dk - Ptolemæus' epicykelteori. Kan ikke referees korrekt pga af manglende

oplysninger på websitet. <http://www.fysikhistorie.dk/merer/ptomer.html> Accessed: 5/4/2018 22:18

Jenkins, K (1991) *Re-thinking History*, London Routledge

Kjeldstadli, Knud (2001) *Fortiden er ikke hvad den har været- en indføring i historiefaget*, Roskilde: RUCs Del

Kragh, Helge (1991). *An introduction to the historiography of science*. Cambridge University Press. pp.89-107

Lagman, Lanz (2017) *From Epicycles to Ellipses: Kepler's Laws of Planetary Motion, Part 1* på The Mind Museum <http://themindmuseumbgc.blogspot.dk/2017/01/from-epicycles-to-ellipses-keplers-laws.html>

Accessed: 25/03/2018 15:44

Lowentahl, David (2006), *The Past is a Foreign Country*, Cambridge University Press.

Munslow, Alun (2004), *The Routledge Companion to Historical Studies*, Routledge pp. 179-186.

Norwood, Russell Hanson (1960) *The Mathematical Power of Epicyclical Astronomy*, *Isis*, Vol. 51, No. 2 (Jun., 1960), pp. 150-158 Published by: The University of Chicago Press on behalf of The History of Science Society Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/226846> Accessed: 11/09/2011 02:02

Stanford, Michael (1997), *A Companion to the Study of History*, Blackwells, pp. 50-60

Stanford, Michael (1998), *A Companion to the Philosophy of History*, Blackwells, pp. 109-132

Tapdrup, Jan (2002) "Hver tid sin Leonardo" i Esbjørn, Line (red.) "Leonardi da Vinci" s. 4-9, Skoletjenesten Middaldercenteret.

Turner, Richard A. (1993), "Inventing Leonardo"

Porteføljeopgave 2: Idé og teknologihistorie

Idéhistorie F2018

Jan Tapdrup

Den moderne by: infrastruktur, arkitektur, materialer, liv & litteratur analyseret fra idé og teknologihistoriske vinkler

Indledning

Byen er et oplagt emne til at behandle både teknologihistorisk og Idéhistorisk. Dette ses bl.a. gennem Lewis Mumfords arbejde, der må siges at spænde over begge felter.

Undervisningsforløbets modul 4-7 forudsætter, at eleverne har et basalt kendskab til, hvad idé og teknologihistorie er og at de har lidt viden om fagenes metoder. Dette introduceres i undervisningsgang 1-3. Hvis de allerede har denne viden, kan disse undervisningsgange udelades.

Som det er nu har undervisningsforløbet en mindre overvægt til den teknologihistoriske side, hvilket dels skyldes min baggrund. Jeg havde overvejet en speciel undervisningsgang om den moderne by i idehistorisk perspektiv med fokus på Walter Benjamin, som har beskæftiget sig med byen fra et idehistorisk perspektiv (iliterært). Der findes righoldige kilder hertil, men jeg har ikke implementeret dette. Se f.eks. Goldbæk (2000), Schwartz, V. (2001), Savage (1995), Gilloch (1997), Shor (1982), Keith (2008)

Læreplan (2017) og Vejledning (2017) for Idéhistorie HTX:

Undervisningsforløbet understøtter ambitionen om at eleven skal kunne:

- ”sammenligne udviklingen og brugen af ideer og teknologi” (i dette tilfælde byen) ”på tværs af kulturer på forskellige niveauer, fra det lokale til det globale”
- ”analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens”
- ”demonstrere viden om fagets identitet og metoder” (idéhistoriske og teknologihistoriske tilgange sammenlignes)

Undervisningsforløbet:

1. Hvad er teknologihistorie?

Indhold

Formålet med undervisningsgangen er at diskutere, hvad teknologi er.

Teoretisk grundlag og litteratur

I kurset er det berørt hvad teknologi er gennem Marx, Leo (2010). Marx undersøger teknologibegrebets historiske fremkomst. Han antager, at ændringer, der fandt sted indenfor samfund og kultur skabte et semantisk og begrebsmæssigt tomrum, som blev udfyldt af teknologibegrebet. Selv om ordet teknologi blev brugt allerede i 1700-tallet, var dette ikke den nuværende betydning. Tomrummet var der i 1847, men den moderne forståelse og brug af begrebet kom først omkring 1900 og vandt indpas senere. Det er en spændende og tankevækkende artikel, der er god til perspektivering, men ikke egnet til elevlæsning.

Eleverne tages igennem en diskussion af teknologibegrebet affødt af Ch. 2 i Val Duseks "Philosophy of Technology, An Introduction" (2007).

Definitioner kan være

1. reelle – referer til noget i verdenen eller noget der er reelt (Heidegger leder efter teknologiens essens")
2. Stipulative – definitioner er tilfældige valg eller stipulationer (nominalister)
3. Rapporterende- er baseret på hvordan bruger ord
4. Præciserende - afgrænser/præciserer den almindelige brug af et ord.

Dusek (2007:26-30)

En definition skal ikke være:

1. For snæver eller for bred (ex. Skinners definition af teknologi som al menneskelig aktivitet er for bred, mobiltelefoner/computere for snæver)
2. Cirkulær (ex. Teknologi er det der er teknologisk)
3. bruge figurativt sprog/metaforer
4. Ikke kun være negativ (ikke præcist nok)

Dusek (2007:30-31)

Wittgenstein: Family resemblance

Dusek: System definition af teknologi som en konsensus definition af teknologi:

Teknologi er: "anvendelsen af videnskabelig eller anden viden til praktiske opgaver ved at ordne systemer som involverer mennesker og organisationer, produktionsfærdigheder, levende organismer, og maskiner"

Dusek (2007:35)

Elevforberedelse:

Ingen. Der udleveres noter efterfølgende.

Undervisningen

Gruppearbejde: Hvad er teknologi? 10 min

Diskussion: 5 min

Gruppearbejde: Vi prøver at definere noget. Hvad er en definition? 5 min

Diskussion: 5 min

Gruppearbejde: Hvad er teknologi? 5 min

Diskussion: 5 min

Lærer oplæg: om definitioner 10 min

Gruppearbejde: 10 min

Diskuter følgende definitioner. Teknologi er:

1. hardware (redskaber/maskiner)
2. regler
3. et system
4. anvendt videnskab

Dusek (2007:31-35)

Opsamling: 5 min

Læreropplæg og afslutning: 10 min

Findes der ultimative definitioner?

Hvordan definerer Dusek teknologi?

Leo Marx teknologibegrebets historiske fremkomst

Læringsmål

1. At teknologi er et kompliceret begreb at definere
2. At det er historisk betinget
3. At der opnås en forståelse for hvad teknologi er

2. Teknologihistoriske, metoder og elektricitet

Indhold

Teknologihistoriske metoder, historien om Edison og LTS introduceres

Teoretisk grundlag og litteratur

Vi er på kurset blevet introduceret til ANT (Law, 2012) samt (Olsen & Kroustrup, 2007), STS (Bijker, 1995) og SCOT modellen (Clayton, 2002; Bijker, 2002). For det første er dette kun nogen af de modeller, der anvendes i teknologihistorie. Eksempelvis er hverken den biografiske eller prosopografiske metode berørt. I det hele taget er der et langt spektrum fra internalistisk til eksternalistisk teknologihistorie, der ikke er berørt. For det andet er det ikke al teknologihistorie, disse modeller med rette kan inddrages til behandle, for det tredje er de svære at formidle og for det fjerde er de jo langt fra ukontroversielle. Eksempelvis er ActorNetwork Theory baseret på en afvisning af kategorier og begreber, der har dannet grundlaget for den vestlige tænkning i århundrede. Skelnen mellem det menneskelige og det ikke-menneskelige afvises, hvilket medfører at aktanter i analysen får tildelt "agency" Det er kritiseret af ex. Winner (1993). Der er naturligvis kommet gensvar på dette, men pointen er blot her, at ANT ikke er ukontroversiel.

Undervisningsmæssigt vil det blive betonet at:

1. Grundlaget for teknologihistorie er en traditionel historisk tilgang med kildekritik mm.
2. Der findes forskellige modeller man kan bruge som ANT og SCOT
3. LTS modellen kan bruges til analyse af det elektriske system (Hughes, 1979 & 1983)
4. Der kan i teknologihistorie skelnes mellem beskrivelse af færdig teknologi, hvordan teknologi skabes, hvordan teknologi bruges

Elevforberedelse: Nielsen *et. al.* (2005 s. 240-265)

Undervisningen:

Lærerintroduktion: 20 min

- Historiske metoder og teknologihistorie (forudsættes kendt)
- Modeller i Teknologihistorie: ANT og SCOT

Diskussion 5 min

Gruppearbejde: 15 min. På grundlag af Nielsen *et. al.* (2005 s. 240-265) som forudsættes læst

1. Diskuter hvilke faktorer der førte til Edison-glødepæren
2. Hvad tænkte Edison i, ifølge Thomas P. Hughes
3. Hvad er en Reverse Salient?
4. Er teknologi afhængig af kultur og natur og i så fald hvordan?

Diskussion og yderligere introduktion til Thomas P. Hughes/LTS og afrunding: 20 min

Læringsmål:

- Kendskab til modeller i teknologihistorie
- Kendskab til Edison/glødepæren og LTS

3. Hvad er id †historie?

Indhold

Form †let med undervisningsgangen er at give et indblik i hvad idehistorie er.

Teoretisk grundlag og litteratur

Det er en st †rre udfordring at give et forst †else for, hvad id †historie er, end hvad teknologihistoriske er, givet id †histories mere mange facetterede tilgange. Som baggrund for at skitsere bredden i de id †historiske tilgange anvendes Thorups 7 kategoriseringer (2012/1).

Elevforberedelse:

Thorup (2012/2)

Uddrag af citater af tekster fra tekster af forskellige id †historiske tilgange udleveres

Undervisningen

Gruppearbejde: Hvad er id †historie? 5 min

Opsamling 5 min

L†rerintroduktion: 7 tilgange til id †historie 30 min

Gruppearbejde: Fors †g at koble citater fra tekster af forskellige id †historiske tilgange sammen med de id †historiske tilgange. 5 min

Opsamling 5 min

Diskussion 5 min:

Hvilke forskelle er der p † id †historie og teknologihistorie og hvad betyder det for perspektiverne?

Opsamling 5 min

L†ringsm †l

1. At eleverne f †r en indledende forst †else for hvad id †historie er
2. At de f †r en begyndende forst †else for forskellene mellem id †historie og teknologihistorie

4. Introduktion til resten af undervisningsforløbet og de første byer

Indhold

Oversigt over undervisningsforløbet
Introduktion til byernes historie

Teoretisk grundlag og litteratur

Introduktionen baseres på Chant & Goodman (1999). Fokus vil være på de første byer, altså kapitel 1 i bogen. Denne læsning suppleres med McClellan & Dorn (2006), der i kapitlet om "Faroerne og ingeniører" (kap. 3), behandler de første civilisationers opståen. Hvorfor opstod de der hvor de gjorde?

- Den hydrauliske hypotese (Wittvogels tese) diskuteres (at det ved nødvendigheden for at kontrollere vand, der nødvendig gjorde et samfundssystem (s.32).
- "Environmental circumscription" der er afgrænsede jordbrugsområder på de berørte steder
- Tilstedeværelsen af metal ler etc.

Senere forskning har vist at der er et sammenfald mellem geologiske brudflader "faultlines", hvor der har været vulkansk aktivitet og dermed bronze depoter. Jeg så en BBC film om dette man har endnu ikke kunne finde genfinde den.

Hvorfor opstod de første byer?

- Pga. teknologi, miljø, arbejdsdeling, for at kontrollere befolkningen, militær, økonomi, religion?

Chant & Goodman (1999: 19)

Diskussion hvad betød byernes opståen for menneskelivet?

- Arbejdsdeling, samhandel osv.

Elevforberedelse:

Ingen

Undervisningen

Indledning: 3 min

Vis videoen: 6000 års byer: 2 min

<https://www.theguardian.com/cities/2016/jun/27/rise-fall-great-world-cities-5700-years-urbanisation-mapped>

Gruppearbejder: 5 min

Hvorfor opstod de første byer?

Opsamling/ perspektivering: 10 min

Læreroplæg: 10 min: De tidlige byers konstruktion

Gruppearbejder: 5 min

Er der en sammenhæng mellem byer og civilisation?

Opsamling/ perspektivering: 10 min

Gruppearbejder: 5 min

Hvad betød byernes opståen for mennesker?

Opsamling/ perspektivering: 10 min

Læringsmål

1. Kendskab til teorier om de tidlige byers opståen

5. Den moderne by fra teknologihistoriske og et idéhistoriske synspunk

Indhold

Teoretisk grundlag og litteratur

Man kan dele en bys infrastruktur op i (Asher, 2005):

1. Flytning af mennesker – gader, subways, broer og tunneler
2. Flytning af varer – jernbane fragt, maritim fragt, luftfragt, markeder
3. Kraft – Elektricitet, gas, damp
4. Kommunikation– telefon, post, tr dl  s kommunikation
5. Drikkevand, kloakker, affald

Der findes masser af engelsksproget litteratur om byer og infrastrutur, eksempelvis Hughes (op.cit.) om elektricitetsystemet og Melosi (2000) om vandforsyning, kloakvand og affaldshåndtering. På dansk findes der efterhånden en del litteratur såsom Thomsen og Thorndal (2007) om el og gas til danske kommuner og Olesen & Thorndal (2000) om elektrificeringen af de danske hjem, Brønlund Madsen, Kaare (2008) om Elektrificeringen af Danmark 1945-1975 foruden et modul på EMU om Elektrificeringen af København EMU. Men i denne sammenhæng er formålet mere at f leleverne til at overveje, hvilke infrastrukturelementer, der findes i den moderne by og hvordan de metodisk kan beskrives.

Men infrastrukturen er kun en del. I det følgende er følgende elementer taget op:

- Byrummets udvikling
- Byens infrastruktur. Kilde: Asher *op. cit.*
- Bygninger – arkitektur Kilde: Thau (2011)
- Bygninger - materialer
- Mennesker – bylivet, byens påvirkning på det enkelte menneske og vv.
- Byen reflekteret i litteratur og kunst

Der kunne vælges andre tilgange til dette

En idéhistorisk tilgang kunne være at betragte byen gennem begreber som lokalitet, det sociale rum, urban arkitektur og estetik gennem teorier om rum og urbanitet gennem eksempelvis Benjamin, Lefebvre og de Certeau, se Bavidge (2012). Man kan også tage en psykisk rejse gennem byen og se hvordan byen har inspireret forfattere, kunstnere, arkitekter og filmmagere gennem århundrede som i Donald (1999) eller en beskrivelse af nattelivet i byen, f.eks. Beaumont (2016) om London beskrevet af forfattere gennem århundrede.

Elevforberedelse:

Ingen

Undervisningen

Gruppearbejde: 10 min

Hvordan kan vi analysere/læse en by?

Hvad adskiller den moderne by fra ældre byer?

Hvordan kan vi analysere en by fra et teknologihistorisk og et idéhistorisk synspunkt?

Opsamling: 10 min

Læreroplæg: 10 min

Den moderne bys opst n og elementer i byen

- Byrummets udvikling
- Byens infrastruktur
- Bygninger – arkitektur
- Bygninger - materialer
- Mennesker – bylivet, byens påvirkning på det enkelte menneske og vv.
- Byen reflekteret i litteratur og kunst

Gruppearbejde: 20 min

1. Hvilke andre tilgange kunne man tage?
2. Identificer hvilke vinkler de forskellige elementer kan analyseres udfra. Hvilke kan analyseres udfra idéhistoriske og hvilke fra teknologihistoriske tilgange?
3. Hvilke forskelle og konsekvenser er der af at bruge de forskellige tilgange?

Diskussion: 10 min

Andre muligheder: Byplanlægning, byens aktører, forskellen mellem by og land

Læringsmål

1. At begynde at tænke over, hvordan man kan analysere den moderne by ud fra forskellige vinkler

8. Analyse af byens elementer

Indhold

Eleverne skal i undervisningsgangen diskutere + forberede en 15 min. PP præsentation til de to kommende undervisningsgange.

Teoretisk grundlag og litteratur

Som tidligere

Elevforberedelse:

Ingen, men større opgave efterfølgende

Undervisningen:

Gruppearbejde.

Gruppe 1: Byrummets udvikling

1. Gå på nettet og find forskelle mellem byrummet i oldtiden, middelalder og den moderne by
2. Vil en id historiske eller en teknologihistorisk vinkel være bedst til at besvare spørgsmålet?
3. Hvilke konsekvenser får tilgangen?

Gruppe 2: Byens infrastruktur

1. Hvad består byens infrastruktur af?
2. Hvordan kan vi analysere den?
3. Vil en id historiske eller en teknologihistorisk vinkel være bedst til at behandle infrastruktur?
4. Hvilke konsekvenser får tilgangen?

Find selv kilder

Gruppe 3: Den moderne bys arkitektur

<http://arthistoryteachingresources.org/lessons/architecture-since-1900/>

1. Identificer hovedskolerne indenfor det 20. århundredes arkitektur i byer.
2. Diskuter hvordan bygninger påvirker mennesker og deres liv
3. Vil en id historiske eller en teknologihistorisk vinkel være bedst til at besvare spørgsmålet?
4. Hvilke konsekvenser får tilgangen?

Gruppe 4: Den moderne bys arkitektur og kunst

Gå ind på MoMA Learning – What is modern art? The Rise of the Modern City

https://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/what-is-modern-art/rise-of-the-modern-city

1. Læs, diskuter og find hovedpunkterne
2. Vil en id historiske eller en teknologihistorisk vinkel være bedst til at besvare spørgsmålet om hvordan relationen mellem den moderne by og moderne arkitektur er?
3. Hvilke konsekvenser får tilgangen?

Gruppe 5: Moderne byggematerialer

Gå ind på linket

<http://arthistoryteachingresources.org/lessons/architecture-since-1900/>

Læs, diskuter

1. Identificer de moderne byggematerialer, undersøg dem yderligere på andre måder
2. Hvilke arkitektoniske udtryk gav de anledning til?
3. Vil en idéhistoriske eller en teknologihistorisk vinkel være bedst til at besvare spørgsmålet?
4. Hvilke konsekvenser får tilgangen?

Gruppe 6: Mennesker og bylivet

1. Hvordan påvirkes mennesket af byen? Find selv kilder
2. Vil en idéhistoriske eller en teknologihistorisk vinkel være bedst til at besvare spørgsmålet?
3. Hvilke konsekvenser får tilgangen?

Læringsmål

1. En bred forståelse af byens
2. Refleksion over hvad der er idé og teknologihistorie og hvilke konsekvenser de to tilgange har

8- 9. Præsentation af gruppearbejdet

Indhold

Som sidste gang

Teoretisk grundlag og litteratur

Som sidste gang

Undervisningen

Præsentation af gruppearbejdet: 15 min for hver gruppe. 5 min til diskussion

Læringsmål

Som sidste gang

10. Opsamling, perspektivering og konklusion

Undervisningen

Multiple choice test om key learning points

Opsamling

Diskussion hvilke forskelle og konsekvenser er der af hhv. de teknologihistorisk og idehistoriske vinkler?

Læringsmål

1. Opsamling på tidligere undervisningsgange
2. Fastholdelse af det lærte

Bibliografi til Portefølje 2:

Asher, Kate (2005) "The Works: Anatomy of a City", Penguin Press

Bavidge, Jenny (2002), "Theorists of the City", Taylor & Francis Ltd.

Beaumont, Matthew (2016), Nightwalking: A Nocturnal History of London

Bijker, Wiebe E. (1994) "Sociohistorical Technology Studies" i Jasanoff, Sheila et al. (red.), Handbook of Science and Technology Studies, Sage, s. 229-256

Bijker, Wiebe E. et al. "SCOT Answers, Other Questions: A reply to Nick Clayton, Technology and Culture, vol, 43 nr.2, s. 361-370.

Brønlund Madsen, Kaare (2008) om Elektrificeringen af Danmark 1945-1975 Masteropgave?
Downloaded 050518 kl. 21.30 fra

http://dendigitalebyport.byhistorie.dk/bibliografi/dokumenter/elektrificeringen_af_danmark_etter_1945.pdf

Chant, Colin & Goodman, David, (1999) "Pre-Industrial Cities and Technology", The Open University

Clayton, Nick "SCOT: Does it answer?", Technology and culture, vol. 43. nr. 2, s. 351-360

Donald, James (1999), "Imagining the Modern City", Minesota UP

Dickinson, Robert E. (1962), "The City in History", Annals of the Association of American Geographers, Vol. 52, No. 3, s. 300-306

Dusek, Val (2007), Philosophy of Technology. An Introduction, Blackwell Publishing

EMU (årstal ?), "Elektrificeringen af København" Downloaded 010518 kl. 22.30 fra

<https://www.emu.dk/modul/elektrificeringen-af-k%C3%B8benhavn-%E2%80%93-hvorn%C3%A5r-hvordan-og-hvorfor>

Gilloch, Graeme. (1997). Myth and Metropolis: Walter Benjamin and The City, Polity Press

Goldbæk, Henning (2000), "Den sidste dags skønhed : om Walter Benjamin som storbymetafysiker", Transfiguration, Årg. 2, nr. 2 (2000)

Hughes, T.P.(1979). The Electrification of America: The System-Builders. Technology and Culture 20, 125-39

Hughes, T.P. (1983). Networks of Power: Electrification in Western Society 1880-1930. Johns Hopkins University Press

Michael Keith (2008), "Walter Benjamin, Urban Studies and the Narratives of City Life" i Ch. 35 i Bridge, Gary & Watson, Sophie (red.) "A Companion to the City", Blackwell Publishers Ltd

Latour, Bruno (1987). *Science in action: How to follow scientists and engineers through society*. Harvard University Press.

Law, John, Notes on fish, ponds and theory, Nordisk Antropologisk Tidsskrift, vol. 23, nr. 3-4, s. 225-236

Marx, Leo (2010), Technology, the Emergence of a Hazardous Concept, Technology and Culture, Vol. 51, No. 3 s. 561-577

McClellan, James E. III, Dorn, Harold (2006) "Science and Technology in World History: An Introduction", John Hopkins University Press; 2nd Rev Edition.

Melosi, Martin V. (2000), The Sanitary City: Urban Infrastructure in America from Colonial Times to the Present , Johns Hopkins University Press

Mumford , Lewis (1960). "The City in History: Its Origins, Its Transformations, and Its Prospects"., Mariner Books

Nielsen *et. al.* (2005), Skruen Uden Ende, Nyt Teknisk forlag, 2005

Olesen, Bodil og Thorndal, Jytte, (2000) "Da danske hjem blev elektriske 1900-2000", Kvindemuseets Forlag

Olesen, Finn & Kroustrup, Jonas, (2007) "ANT – Beskrivelsen af heterogene aktør-netværk" i Bruun Jensen, Lauritsen og Olesen: *Introduktion til STS*, Hans Reitzels Forlag

Savage, Mike (1995), "Walter Benjamin's urban thought: a critical analysis". Environment and Planning D: Society and Space, volume 13, pages 201-216

Schwartz, V. (2001). Walter Benjamin for Historians. *The American Historical Review*, 106(5), 1721-1743.

Shor, F. (1982). Walter Benjamin as Guide: Images in the Modern City. *Jewish Social Studies*, 44(1), 37-46. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/4467154>

Thorup, Mikkel (2012/1), "Intellektuel Historie"; Temp, årg. 2. nr. 4, s. 177-189

Thorup, Mikkel (2012/2), "Intellektuel Historie- Idéhistorie i dag"; Baggrund, 29 nov, <http://baggrund.com/intellektuel-historie-idehistorien-i-dag/> Downloaded 30 jan 2018 kl. 20.00

Thomsen, Hanne & Thorndal, Jytte, (2007) "El og gas til danske kommuner", Elmuseet og Gasmuseet

Winner, L. (1993). "Upon Opening the Black Box and Finding It Empty : Social Constructivism and the Philosophy of Technology Science, Technology, & Human Values" (Vol. 18, pp. 362-378)

Porteføljeopgave 3: De lange linjer

Idéhistorie F2018

Jan Tapdrup

Indledning:

Undervisningen i de lange linjer, som vi har gennemgået dækker Deep History (Shryock & Smail, 2011), Longue Duree (Braudel, 1858/1060) & Epokal Historie såsom Diamond (2005). Dette undervisningsforløb søger at give et bredt perspektiv på de lange linjer både gennem Deep History og Epokal Historie.

Undervisningsforløbet introducerer Deep History og går videre til Deep History og hjernen. Derefter introduceres menneskets evolutionære familie og Diamonds *Guns Germs and Steel* (2005), sidstnævnte som epokal historie.

Læreplan (2017) og Vejledning (2017) for Idéhistorie HTX:

Undervisningsforløbet understøtter ambitionen om at eleven skal kunne:

- ”redegøre for væsentlige idéhistoriske og teknologihistoriske udviklingslinjer og begivenheder fra oldtiden til i dag”
 - ”sammenligne udviklingen og brugen af ideer og teknologi på tværs af kulturer på forskellige niveauer, fra det lokale til det globale”
 - ”redegøre for væsentlige idéhistoriske og teknologihistoriske udviklingslinjer og begivenheder fra oldtiden til i dag”
 - ”sammenligne udviklingen og brugen af ideer og teknologi på tværs af kulturer på forskellige niveauer, fra det lokale til det globale”
 - ”analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabelige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen”
 - ”analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens”
- ”Der indgår materiale på engelsk.”

Undervisningsforløbet

1. Opdagelsen af den dybe tid

Indhold

Formålet med undervisningsgangen er at give en introduktion til ”Deep History”.

Teoretisk grundlag og litteratur

Traditionel historieskrivning er baseret op skriftlige kilder og går dermed ikke mere end ca. 5000 år tilbage i historien. Få historikere går mere end 250 år tilbage i deres beskrivelser og langt de fleste historikere beskæftiger sig med det 20. århundrede. Der har været en tendens til at fokusere på mikrohistorie efter den postmodernistiske kritik af ”the grand narrative”.

Shryock og Smail (2011) et. al. opponere mod dette og argumenterer for, at man skal gå langt længere tilbage for at forstå udviklingen af mennesket og det moderne samfund. Man skal 50.000 år tilbage, 500.000 år tilbage, ja måske 2,5 mio. år tilbage og dermed bedrive ”Deep History”.

Deep History søger at skabe et narrativ om menneskes tidlige historie og udvikling bl.a. baseret på antropologi, arkæologi, primatologi, genetik, neurobiologi, neurofysiologi og lingvistik. Der anvendes videnskabelige metoder såsom DNA analyser og videnskabelige dateringsmetoder. I Deep History fokuseres mere på tendenser, og processer frem for individer og hændelser. Der fokuseres på slægtsskab, genealogi og udvikling af traditioner.

Deep History har sine rødder i de arkæologiske og palæontologiske fund i det 19. århundrede, hvor man indså at den bibelske ”bestemmelse” af jordens alder ikke kunne passe. Men det er først her i begyndelsen af det 21. århundrede at tilhængere af Deep History udfordrer den traditionelle historieskrivnings skriftbaserede basis og dermed begrænsede tidperiode.

Elevforberedelse:

Læs Cohen (2011)

Undervisningen

Spørgsmål til Cohen:

1. Hvad betyder Deep History?
2. Hvor lang går den historiske periode for deep history tilbage?
3. Hvad fokuserer Deep History på?
4. Hvilken kategori sigter Deep History på at udrydde?
5. Hvad kan perler fortælle os om fortiden?

15 min gruppediskussion, 10 min opsamling

20 min lærergennemgang af opdagelsen af Deep History fra Shryock og Smail (2011)

15 min opsamling

Læringsmål:

1. Hvad Deep History er og hvornår den fremkom
2. Hvad Deep History fokuserer på
3. Shryock og Smalls kritik af den traditionelle skriftbaserede historietradition

2. Den dybe historie II

Indhold

Formålet med undervisningsgangen er repetere og uddybe Deep History gennem en diskussion af en anmeldelse af Daniel Lord Smails bog ”*On Deep History and the Brain*” (2007).

Teoretisk grundlag og litteratur

I Daniel Lord Smails bog ”*On Deep History and the Brain*”, argumenteres der for, at der er en sammenhæng mellem menneskehedens lange historie og den i vore hjerner udviklede neurokemi. Han går helt tilbage til den Palæolitiske periode, hvor han argumenterer for at vores basale neurokemi blev udviklet. Denne neurokemi har formet den menneskelige histories udvikling helt op til nutiden. Det, der kaldes den menneskelige civilisation fremskridt, er ifølge Smail, ofte ikke mere end udvikling af ændret kropskemi. Smails teori er en mere avanceret version af den evolutionære psykologi udviklet af Leda Cosmides, John Tooby, Steven Pinker og andre. Disse har argumenteret for at vi stadigvæk har Stenalderhjerners hjerner, der var udviklet til at løse problemer på den Afrikanske savanne for tre millioner år siden.

I lighed med Shryock og Smail (2011) argumenter Smail her (i 2007) for deep history og kritiserer de historikere, der ikke anser det der skete for mere end 5000 år siden, for værende af relevans for den moderne verden og den menneskelige tilstand. Ligeledes kritiseres historikere, der fokuserer på skriftlige dokumenter, frem for arkæologiske artefakter og palæontologiske fund, en position, som gjorde at man kunne holde fast på en bibelsk ortodoksi og en opfattelse af, at jorden kun var ca. 5000 år gammel.

Elevforberedelse:

Mitchen (2008)

Undervisningen

Undervisningen består af en tekstmær gennemgang af Mitchens (2008) boganmeldelse af Smail (2007), i The London Review of Books. Paragraf for paragraf gennemgås hovedpointer og argumenter. Der perspektiveres til læringspointer fra sidste undervisningsgang.

Der perspektiveres til Casper (2008) og Shryock og Smail (2011)

Læringsmål:

- a. At se hvordan en faglig diskussion kan se ud
- b. At vise hvordan man grundigt udleder hovedpointer og argumenter i en tekst
- c. At kunne fortælle hvad Deep History er
- d. At rekapitulere hvad argumenterne for Deep History er

3. – 5. Guns, Germs and Steel

Indhold

Formålet med undervisningsgangen er eksemplificere epokal historie gennem Diamonds "Guns, Germs and Steel" (2005)

Teoretisk grundlag og litteratur

I "Guns, Germs and Steel" (2005) argumenterer Jared Diamond for at grunden til, at der er forskel mellem samfund og at samfund har udviklet sig forskelligt, er geografisk. Kort fortalt, argumenterer Diamond, at Den vestlige civilisation blev dominerende fordi der var gunstige vilkår for agerbrug og husdyrhold og at denne let kunne udbredes i det samme klimabælte, øst-vest. Grundet den tætte nærhed til husdyr blev vestlige mennesker resistente overfor mange former for bakterier, som folk i andre dele af verdenen ikke havde. Behovet for at kunne holde styr på landbrugsudbytte var medvirkende til udviklingen af skrift og da afgrøder kan oplagres blev der mulighed for fritid, så der kunne eksperimenteres med ressourcerne, folk boede tættere, så ideer kunne udveksles og teknologier udvikles. Derfor udviklede agerbrugssamfund sig mere end jagt baserede samfund. Centraliserede magtstrukturer og stater opstod, der kunne erobre andre verdensdele med baggrund i bakterieresistens og teknologi.

Der er allerede udviklet et undervisningsforløb til dette (Tid og sted, EMU, 2017), der løber over 5 undervisningsgange. Spørgsmålene i det undervisningsforløbet forekommer mig ikke særligt kritiske/reflekterende. I mit undervisningsforløb bruges 3 lektioner til at gennemgå emnet.

Spørgsmålene er inspireret af Viewing guides til "Guns, Germs and Steel" (Viewingguides, 2005)

Elevforberedelse:

Refleksion over spørgsmål efter undervisningsgang 3 & 4

Undervisningen

Undervisningsgang 3: Del 1 af dokumentaren om "Guns, Germs and Steel" (Harrison, 2005) ses.

Undervisningsgang 4: Del 2 af dokumentaren om "Guns, Germs and Steel" (Harrison, 2005) ses.

Undervisningsgang 5: Nedenstående spørgsmål diskuteres (30 min):

Relaterende til del 1:

- Hvilke tre hovedelementer har adskilt dem der har noget og dem der ikke har noget?
- Hvordan kunne få hundrede Europæere erobre den nye Verden?
- Hvilke ting har haft indflydelse på menneskets udvikling?
- Hvilken hovedtese underlægger Diamonds teori? Holder den?

Relaterende til del 2:

- Hvad gjorde Europæerne til tilfældige erobrere?
- De spanske conquistadors havde den nyeste våbenteknologi med. Hvad bestod den af?
- Hvorfor brugte Europæerne avancerede stålsværd frem for bronzesværd?

Argumenterne fra del tre af dokumentaren "Guns, Germs and Steel" præsenteres mundtligt af underviseren (15 min)

Opsamling og diskussion: Hvad er epokal historieskrivning? Hvad er Diamonds hovedargumenter? Holder de? (15 min)

Læringsmål:

- a. At kunne beskrive hvad epokal historieskrivning er
- b. At kunne gengive hovedpunkterne i Diamonds teori
- c. At kunne argumentere for og i mod Diamonds argumenter

6.- 7. Møde din nye familie

Indhold

Formålet med undervisningsgangen er at give en indsigt i nyere viden om menneskets forfædre og slægtninge – Deep history som familiehistorie.

Teoretisk grundlag og litteratur

Ideen med denne disse to undervisningsgange er at se, hvor meget man kan lære om menneskets udvikling og evolutionære slægtninge ud fra Kjærgaards "Familien" (2015) i "Tænkepause serien" samt 8 artikler om emnet publiceret på videnskab.dk indenfor de sidste 10 år.

Elevforberedelse:

Alle: Lykke & Kjærgaard(2014)

Gruppe 1: Kragh Jacobsen (2014), Gruppe 2: Kragh Jacobsen (2016/1), Gruppe 3: Kragh Jacobsen (2016/2), Gruppe 4: Kragh Jacobsen (2008), Gruppe 5: Jensen (2015), Gruppe 6: Kragh Jacobsen (2013), Gruppe 7: Kragh Rasmussen (2018)

Undervisningen:

1. Undervisningsgang

Diskussion af Lykke & Kjærgaard(2014) 15 min

- Hvordan relatere artiklen til tidligere diskussioner vi har haft om Deep History?
- Hvilke ligheder er der mellem os og fortidsmenneskene?

Grupperne skal besvare:

- Hvad er artiklens hovedpointe?
- Repræsenterer artiklen ny viden?
- Hvordan ændrer artiklen på vores tidligere opfattelse? (hvis den gør)

Fremlæggelse gruppe 1-4: 4x10 min

Opsamling 5 min

2. Undervisningsgang

Fremlæggelse gruppe 5-7: 3x10 min

Opsamling 10 min

Underviser perspektivering gennem Kjærgaard (2015) 15 min

Opsamling 5 min

Læringsmål:

1. Mennesket skal forstås i et langt evolutionært perspektiv
2. Vi er langt tættere på andre humanoider end tidligere antaget
3. Vores stamtræ udvikles hele tiden i disse år

8. Opsamling

Indhold

Der samles op på hvad Deep History of spokal historie er

Teoretisk grundlag og litteratur

Som før

Elevforberedelse:

Som tidligere

Undervisningen:

Opsamling

Skriftlig prøve

Introduktion til nyt emne

Læringsmål:

At kunne huske hovedpointerne omkring Deep History og epokal historie

Bibliografi til Portefølje 3:

Braudel, Fernand (1958), *History and the Social Sciences: The Long Duration*, XXXXX

Casper, S. T. (2009). Book Reviews: On deep history and the brain. *Medical History*, 53(2), 318–319.

Cohen, Patricia (2011) "History That's Written in Beads as Well as in Words", The New York Times, September 26.

Diamond, Jared (2005), *Guns, Germs and Steel*, W W Norton & Co Inc

Harrison, C., et al. (2005). *Guns, germs, and steel*. [Washington D.C.], National Geographic.

Jensen, Peter K. A. (2015), "Menneskets Evolution", <https://videnskab.dk/25-soforklaringer/menneskets-evolution> Downloaded 16/6 kl 16:23

Kjærgaardm Peter C. (2015), "Familien", Aarhus Universitet

Kragh Jacobsen, Rasmus (2014), *Europæerne får en ny forfader*, Videnskab.dk <https://videnskab.dk/kultur-samfund/europaeerne-far-en-ny-forfader> Downloaded 16/6 kl. 16

Kragh Jacobsen, Rasmus (2016/1), *DNA bringer os tæt på menneskets forfader og ryster stamtræet*", Videnskab.dk <https://videnskab.dk/kultur-samfund/dna-bringer-os-taet-pa-menneskets-forfader-og-ryster-stamtraeet> Downloaded 16/6 kl. 16:15

Kragh Jacobsen, Rasmus (2016/2), *Menneskehedens fjerne forfader Lucy døde af fald fra et træ*, Videnskab.dk. <https://videnskab.dk/kultur-samfund/menneskehedens-fjerne-forfader-lucy-doede-af-fald-fra-et-trae> Downloaded 16/6 kl. 16:10

Kragh Jacobsen, Rasmus (2008), "Fra Menneskeabe til Menneske", <https://videnskab.dk/kultur-samfund/fra-menneskeabe-til-menneske> Downloaded 16/6 kl 16:18

Kragh Jacobsen, Rasmus (2013), "Verdens ældste menneske-DNA antyder, at historien skal skrives om", <https://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/verdens-aeldste-menneske-dna-antyder-historien-skal-skrives-fuldstaendig-om> Downloaded 16/6 kl. 16:29

Kragh Jacobsen, Rasmus (2018), "Vores forfædre havde sex med mystisk menneskeart", Videnskab.dk, <https://videnskab.dk/naturvidenskab/vores-forfaedre-havde-sex-med-mystisk-menneskeart> , Downloaded 16/6 kl. 16:40

Lykke Jensen, Julie & Kjærgaard, Peter C. (2014), *Hvorfor må fortidsmennesket ikke være en del af vores historie?* <https://videnskab.dk/kultur-samfund/hvorfor-ma-fortidsmennesket-ikke-vaere-del-af-vores-historie> downloaded 12/6 2018 kl. 22:30.

Mithen , Steven (2008), "When We Were Nicer", a review of *On Deep History and the Brain* by Daniel Lord Smail", *London Review of Books*, Vol. 30 No. 2, 24 January, pages 24-25.

Downloaded fra <https://www.lrb.co.uk/v30/n02/steven-mithen/when-we-were-nicer> d. 3/6 kl. 14:00

Shryock, A. and Smail, D.L. (2011) "Deep History: the architecture of past and present", University of California Press, s. 3-52.

Smail, Daniel Lord (2008), "On Deep History and the Brain" , University of California Press

Viewingguides (2005), https://www-tc.pbs.org/gunsgermssteel/pdf/ep1_viewingguide_answerkey.pdf og https://www-tc.pbs.org/gunsgermssteel/pdf/ep2_viewingguide_answerkey.pdf downloaded 5/6 2018 kl. 22:12.

Tid og sted, EMU, <https://www.emu.dk/modul/tid-og-sted-om-menneskets-udvikling> downloaded 10/6 2018 kl. 10:30.